

MIRADOR

Poetes entre la raó i la rauxa: Blanca Llum Vidal i Oriol Sauleda

“Si pogués acordar Raó i Follia”... es lamentava el poeta J.V. Foix. A la recerca d'això, seuen a la mateixa taula d'un bar de Gràcia Blanca Llum Vidal i l'Oriol Sauleda. Dos poetes que fa poc han presentat llibre —‘Amor a la brega’ (Pagès, 2018) i ‘El paller’ (Viena, 2018), respectivament. Representen dos estadis diferents. Ella, la jove poeta que ja s’ha fet gran; ell, el debutant. Ella, els versos pensats i repensats; ell, el riu de paraules que naix de l’oralitat. No manquen, però, els punts de trobada. Per damunt de tots, Mercè Rodoreda.

*Per Xavier Puig i Sedano
Fotografies de Pere Virgili*

Per què ens van posar com a condició per fer l'entrevista parlar de Mercè Rodoreda?

—SAULEDA: Potser és un dels lligams que tenim. Quan ens vam conèixer, a tots dos ens agradava molt la Rodoreda i ho compartíem amb fal·lera.

—VIDAL: Sí, especialment, *La mort i la primavera*. Hi és present, jo no sé si a *El paller* hi és, però a mi m'ha travessat uns quants llibres. Aquell món tan simbòlic i alhora tan profundament polític. És com una presa de posició molt subtil, però molt contundent. A mi sempre m'ha mogut molt i amb l'Oriol ens ajuntava molt la Rodoreda, la seva actitud.

—SAULEDA: Va ser la mel que ens va fer ajuntar i intercanviar els pensaments. I d'acord amb

el que diu *La mort*, és tan poètica que és completament política. Com que és poètica autèntica, arriba a la política. Tot està lligat. Una cosa autèntica sempre és política, sempre està posicionada.

—Per això *El paller* comença dient que et creus cada paraula?

—SAULEDA: Sí, però això és més per la fe. Si crec en mi, estic posicionat políticament. La falta de política és falta de creure en un mateix.

—Blanca Llum Vidal, en canvi, pren una posició diferent...

—VIDAL: Jo no sento que parli des de l'àmbit de la fe. Des d'un lloc que és radicalment contrari. Tot i que després puguem topar-nos en algun lloc. Jo no sé si a mi em passa això que veig que passa a *La mort i la primavera*, però m'agradaria tendir-hi. En el llibre sí que hi ha algun poe-

BLANCA LLUM VIDAL

«L'amor prefixat sempre m'ha fet una mica de mandra»

ma del moment social i polític, però també n'hi ha molts altres. Per exemple, diàlegs en alguns poemes que són profundament polítics. El diàleg en la poesia no és sols un diàleg només estètic o amb la tradició i els teus contemporanis, sinó de discrepància en el bon sentit. De fet, reivindico aquesta discrepància que molts cops no posem sobre la taula de manera natural.

—Vol dir que no es tolera gaire que algú discrepi en el terreny polític o el literari?

—VIDAL: Jo crec que la dissidència es tolera poc. És incòmoda. Tots ens movem en zones de confort que tendeixen cap a una sèrie de valors que volem compartits. De vegades, dins d'aquests espais, n'hi pot haver d'altres que discrepin. A vegades tinc la sensació, no només en l'àmbit nacional, que les opinions que intenten matisar coses no es porten molt bé. En les polítiques culturals també es veu.

—SAULEDA: Penso també en les discrepàncies amb un mateix. No tolerem les discrepàncies amb el grup, però tampoc les nostres. Nosaltres, per nosaltres mateixos, som contradictoris. Ens formem d'una manera i, quan considerem que som d'una manera, ens afartem de dir que ens contradïem. Tenim com certa por perquè és una situació d'inestabilitat i de canvi. Però és bonic, és quan tot roda.

—Els llibres mig discrepen entre vostès mateixos. L'Oriol Sauleda reivindica la figura del desert i del naufrag i, en canvi, la Blanca Llum Vidal diu en un poema que, "de desert, una mica".

—SAULEDA: M'encanten aquests forats de cuc.

—VIDAL: Jo dic "de desert, una mica" perquè té relació general amb el meu rebuig, por o preveenció a la cosa totalitària. No hi ha la fe que et fa escriure poesia, en això no hi crec. No hi ha tampoc el desert en el qual estem ficats. Sempre m'agrada matisar-ho. Dir "una mica", "bastant". *Bastant* és una paraula que m'agrada molt, "una mica bastant". Aquests matisos que crec que també venen molt de la Rodoreda.

—SAULEDA: És amiga, no?

—VIDAL: Ella ho fa molt, això. Aquesta cosa que és tan poc totalitària en tots els sentits... S'explica una mica així.

—SAULEDA: Sí que és cert que jo sóc més d'idees fixes. Sí que, quan veig les coses d'una manera, m'hi aferro i les veig sempre així. A vegades, no agafo certa panoràmica des de fora. Realment em sento sempre molt perdut i desorientat i penso que tot és un desert. Accepto que altra gent pugui veure-ho i pensar-ho diferent, però és que m'hi sento molt amorrat...

—La Blanca Llum Vidal diu que no creu en la fe per escriure. En què creu, llavors?

—VIDAL: Penso que, per a mi, la fe implicaria no assumir del tot allò que dius. Estic molt d'acord amb el que diu el Guim Valls al pròleg d'*El paller* que l'Oriol es creu cada paraula. Però penso que, amb la fe, hi ha una distància, no et responsabilitzes de la mateixa manera. Implica creure en una sèrie d'absoluts que no sé jo si n'hi ha ni si m'interessa que n'hi hagi. Em sembla que era Xavier Antich qui deia que les paraules impliquen una realitat, i has de prendre consciència de cada paraula. Per exemple, m'agrada molt la Nadejda Mandelstam. Tothom sabia que aquell poema li costaria la vida. No cal que et costi la vida cada poema, però com a actitud existencial és molt guai. La fe està en un altre lloc.

—SAULEDA: Jo no parlo de la fe en un sentit tan transcendent, sinó de l'obra en si, en el moment en què la poesia és com un riu que va baixant i tu vas agafant l'aigua del riu. I aquesta aigua no és teva. Tu estàs fent unes figuretes de fang i la sorra, el fang, és teu, però l'aigua és aquest riu que baixa. Tinc una fe en això. A vegades és com que m'obstaculitzo a mi mateix.

—Hi ha un altre vers del seu llibre que escau molt a això. Diu: "vaig construint aquesta frase i només dient-la ja s'esdevé".

—SAULEDA: És la paraula màgica. Aquest recurs tu també l'utilitzes. Aquest imperatiu bíblic, que es faci la llum.

—VIDAL: Jo, això del riu de les paraules... Evidentment, hi ha alguna cosa, hi ha la llengua. De vegades hi penso. No sé si passa una riuada i vas pescant. És en això que dic que la poesia sóc jo. Jo no em sento un canal, que ve una inspiració i jo la poso. Llavors és una mica aquella cosa que diuen que la llengua parla. Jo no crec que la llengua parli, la llengua hi és, la llengua ens uneix... →

→ La llengua no parla, és una idea molt heideggeriana. Jo no ho penso. Això justificaria moltes coses, coses que poden ser molt guapes, però poden ser molt *gore*.

—SAULEDA: Clar, però, per això cal que hi hagi un sentit de consciència. És un balanç. Crec que sí que cal una mica de ceguesa en el moment que estàs escrivint. Això ho diu en Joan Puigdefàbregas. És una mica això. Des de la meva experiència, no sóc plenament conscient. Però, després sóc jo el que trio i el que decideixo.

—**Com una part d'èxtasi?**

—SAULEDA: La majoria de les coses que hi ha a *El paller* estan fetes des d'improvisacions. Vaig començar a gravar quan estava en grups de música o així. Són transcripcions. No són coses d'estar assegut en una taula, amb consciència. Em poso a parlar, escolto, transcribo i després li dono el caire que li vull donar. No sé si en aquest sentit jo seria més de l'inconscient i la Blanca del conscient.

—VIDAL: És una mica bèstia. Però, hòstia, això que feu vosaltres, d'improvisar, és impressionant. Em trec el barret. A mi m'agrada molt fer proves amb mètrica. Em col·loquen aquests límits. Són un repte.

—**I repetir fórmules, estructures, oi?**

—SAULEDA: Això és una cosa que m'agrada molt de la Blanca. Repetir com una cançó. M'agrada molt que agafis un caire marcadament polític, però que no es perdi la cançó. A vegades, llegeixo poemes molt marcadament polítics, però que són com un manifest. Que no perdís la cançó m'agrada molt.

—VIDAL: Tu has dit això d'improvisar, però jo no. Escric jo, a casa. Molt més clàssic. Amb la meua taula, no em gravo ni res. Però sí que escric en veu alta sempre. Em costa molt no fer-ho. Fins i tot fent altres coses. Ara que estic editant la Víctor Català, l'acabo llegint en veu alta. Pren una altra dimensió fent-ho així.

—**L'Oriol Sauleda fa moltes cites d'autors al llibre...**

—SAULEDA: Una cosa que també faig és citar indistintament poetes i persones que he conegut al llarg de la meua vida. La Sara, per exemple, és una nena que vaig tenir al cau i que era molt lúcida. No vull fer distincions. A Rilke l'he llegit i amb en Sergi Lisèrgic hi he parlat. Les seves energies m'han arribat.

—VIDAL: Això és molt bonic.

—SAULEDA: Si tinc referències d'alguna cosa, també són del món del circ. Fa dos anys que treballo amb la Peca, una pallassa que fa 25 anys que està a la professió. *El paller* beu molt de l'arququetip del pallasso. Una referència extraliterària que beu molt d'això. El pallasso que, a la vegada, és el conductor d'ànimes, el psicopomp. Crec que és Mercuri, el missatger que guia les ànimes

per arribar a port. Sempre s'ha relacionat el pallasso amb això. De fet, la carta del boig, del tarot, que és el clown, m'anava sortint molt al llarg del llibre.

—**Té una imatgeria molt concreta, per a alguns, fins i tot fosca...**

—SAULEDA: Jo fa molts anys que m'hi dedico i faig el pallasso. Arribes a casa carregat d'allò i t'ho portes.

—VIDAL: Jo no ho conec gaire, però una vegada vaig fer un taller de clown i em va agradar molt. Va ser posar-me el nas i entrar en un món desconegut. Em va impressionar, es van trencar moltes barreres

—SAULEDA: El pallasso és col·locar-se...

—**La Blanca Llum Vidal, al principi, parla molt de les mares i la maternitat. Què representa per a vostè això, perquè hagi decidit que obri el llibre?**

ORIO SAULEDA

«No tolerem les discrepàncies amb el grup, però tampoc les nostres»

—VIDAL: Per a mi és també un naixement una altra vegada. Quan vaig parir tenia també la sensació que jo estava naixent una altra vegada. Altres temes més estipulats en l'àmbit del feminisme apareixen al llibre, però no tan concretament. La maternitat m'ha impactat molt. Això sí que ho trobo molt potent. Sobretot al primer poema. Aquesta mena de diàleg o d'intentar allunyar-te una mica de la cosa de la mare que esdevenens. La mare està en convivència amb la nena. Una nena amb una nena dintre.

—Ara que cita el primer poema, que es diu «Nosaltres i tu», a mesura que llegia el llibre anava identificant un univers Blanca Llum Vidal. El *Nosaltres i tu* perquè és el nom d'un llibre seu, però la "Flor de dins" que remet a *La Punyetera flor* o "Ocells i Elefants" que porta a *Homes i ocells*. Ha creat com un univers...

—VIDAL: No ho sé. Van apareixent. No és que ho intenti. El *Nosaltres i tu*, com dos pronoms sembla molt normal. Per a mi no ho és tant, el *tu* també pot estar dins el *nosaltres*. En aquell moment, en què jo estava embarassada i vivint models familiars diferents, els pronoms tenen una presència important. Inlluït també per literatura i històries *queer*. La maternitat apareix molt des d'aquest altre punt de vista.

—SAULEDA: Saps que estic vivint en comunitat?

—VIDAL: Vivim en comunitats!

—Però Oriol Sauleda també?

—SAULEDA: Sí, a Montblanc, som vuit persones i una nena de dos anys.

—VIDAL: Això sí que és una cosa que ens uneix amb l'Oriol, explorar altres tipus de relacions i fer-ho des de la no-etiqueta. Hi ha un poema al llibre que es diu «Tan bonic i tan negre» que parla d'això. Diu que "l'amor prefixat sempre m'ha fet una mica de mandra". La vida és hipercomplexa. Relacionar-se amb altres menes d'històries, sense necessitat d'haver-les de situar... Quan l'alternativa té nom, deixa de ser alternativa potser...

—SAULEDA: Hi estic totalment d'acord. L'únic que té de bo el fet d'etiquetar és que, quan etiquetes, és un motiu de lluita.

—VIDAL: Mola visibilitzar-ho posant-hi nom i al cap d'un temps, esfumar-ho, desfer-ho.

—SAULEDA: És veritat que l'amor són ales i una etiqueta és una corda. És diguem-ne contradictori.

—Però la Blanca Llum Vidal sí que s'ha significat molt.

—VIDAL: Últimament ho he fet. Amb una foto i una resposta a *Crític* a la Brigitte Vasallo. Ella reivindicava la cosa xarnega des d'un lloc que em va empenyar molt. Ep, jo també sóc xarnega i s'estava apropiant de la *xarnegor*. Vaig prendre la paraula en nom d'unes etiquetes que sentia que s'estaven apropiant. Val més que no convertim la *xarnegor* en una cosa pura. La Bel Olid també hi va intervenir amb un altre article.

—Oriol, pel que fa als dibuixos, per què els decideix posar al llibre?

—SAULEDA: Quan era petit sempre mirava si els llibres tenien dibuixos o no. Els que no en tenien, no m'interessaven. Llavors, va parlar el meu nen i vaig decidir posar-n'hi. Quan ja tenia *El paller* fet, vaig dedicar una tarda a generar una mena de relat. Cada dibuix vol dir una cosa que parla del que parla *El paller*. Tenen una relació entre ells i un petit fil. Els dibuixos estan sempre →

→ pels de camins, punts que són ferides, estrelles, ferides. Vaig posar-me a dibuixar a partir del que m'evocava *El paller* ja tancat. Era el primer cop que havia de tancar un llibre i revisar-lo.

—VIDAL: Jo crec que riuré molt amb aquest llibre. “La parla se m’ha *sentat* malament...”

—SAULEDA: L’editor m’ho va corregir això. Hauries de posar “se m’ha posat malament”, em deia. Perquè és un barbarisme, però és la gràcia. “M’ha *sentat* malament” i m’estic equivocant tota l’estona.

—Són dos poetes joves amb diferents punts de la vida, amb vuit anys de diferència. Volia parlar amb vostès com veuen els companys de generació i la seva situació actual, que està en punts diferents.

—VIDAL: És una pregunta que no penso respondre.

—SAULEDA: Tots som de la mateixa generació o no. L’Enric [Casasses, de 1951] és de la mateixa generació?

—VIDAL: En canvi, hi ha gent de la teva edat amb qui no t’hi sents...

—SAULEDA: Un cop vaig sentir que tota la gent amb la qual et creues a la vida té la mateixa edat que tu.

—VIDAL: Parlar de generació, per a mi, implica una manera de llegir que no m’interessa. Agafar

diferents obres i fer-ne constants, no m’interessa. M’estimo més agafar un poema d’algú. Et conviden a parlar de Gabriel Ferrater i jo tinc ganes de parlar d’un poema. El que a mi m’agrada és una altra història. Generació? No ho sé.

—SAULEDA: És una cosa d’arranglar. Necessitem posar un ordre, però tampoc em sembla productiu.

—Més enllà de l’edat, quines afinitats i connexions tenen?

—VIDAL: Hi ha molta pena que escriu i és molt guai. Ara hi ha com una moguda amb moltes veus. Vivim en un moment bastant dolç pel que fa a la llibertat per prendre la paraula.

—SAULEDA: També hem tingut la sort de coincidir en el temps amb Casasses, amb Josep Palau i Fabre... Quina sort poder tenir el Josep Pedrals i també haver conegut el Palau i Fabre.

—VIDAL: Hi ha un desplegament... A mi em costaria trobar coses que ens ajuntessin a tots.

—SAULEDA: Crec que les connexions que hi pugui haver són més de relacions humanes. Amb la Blanca tenim lligam perquè vam estar un any a la universitat i llegiem *Nabí* [de Josep Carner]. Hi acaba havent un factor humà. Si t’han coincidit molts *bolos* amb algú... Jo estic molt amb la Núria Martínez-Vernis o el Guim Valls. ●